

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра лісового господарства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

 Ірина ПУШКА
«01» вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДЕНДРОЛОГІЯ

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність: 206 Садово-паркове господарство

Освітня програма: Садово-паркове господарство

Факультет: лісового і садово-паркового господарства

Умань – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Дендрологія» для здобувачів вищої освіти спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» освітньої програми «Садово-паркове господарство». – Умань: Уманський національний університет, 2025. – 17 с.

Розробник: Володимир ВІТЕНКО, д. с.-г. н., професор

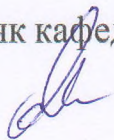

Володимир ВІТЕНКО

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри лісового господарства

Протокол від 01 вересня 2025 року № 1.

Завідувачк кафедри лісового господарства

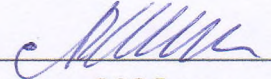

Світлана АДАМЕНКО

«01» вересня 2025 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету лісового і садово-паркового господарства

Протокол від 01 вересня 2025 року № 1.

Голова Михайло ШЕМЯКІН

«01» вересня 2025 року

© УНУ, 2025 рік

© Вітенко В.А., 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – ECTS – 8	Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство	Обов’язкова
Модулів – 4	Спеціальність: 206 «Садово-паркове господарство»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 9		2-й
Загальна кількість годин – 240		Семестр
		3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	Освітній рівень: бакалавр Освітня програма: «Садово-паркове господарство»	Лекції
		28 год.
		Практичні
		32 год.
		Самостійна робота
		60 год.
		Вид контролю: залік
		Семестр 4-й
		Лекції
		28
		Практичні
		32
		Самостійна робота
		60 год.
		Вид контролю: екзамен

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дендрологія є обов'язковою навчальною дисципліною для здобувачів вищої освіти відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 206 «Садово-паркове господарство».

Мета курсу – розкриття теоретичних положень формування високопродуктивних, біологічно стійких лісових, захисних, естетично цінних декоративних насаджень, ефективних і довговічних ландшафтних композицій на основі вивчення біологічних особливостей росту та розвитку деревних рослин, їх екології і феноритмів, оцінки декоративності та вчення про рослинний покрив.

Основне **завданням** вивчення дисципліни - навчити здобувачів вищої освіти самостійно визначати та детально характеризувати основні деревні види за анатомо-морфологічними ознаками, декоративними та екологічними характеристиками, для подальшого ефективного використання в лісовому та садово-парковому господарстві.

Програмою даної дисципліни передбачені такі види занять: лекції, практичні, самостійна робота. Робоча програма навчальної дисципліни «Дендрологія» розрахована на 60 годин аудиторних занять.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти. Навчальна дисципліна «Дендрологія» є складовою обов'язкової частини

навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності 206 «Садово-паркове господарство». Ця дисципліна спрямована на опанування студентами знань та формування компетентностей необхідних для формування професійно-грамотного фахівця щодо збалансованого природокористування.

Програма курсу тісно пов'язана з дисциплінами циклів гуманітарної та соціально-економічної і професійно-практичної підготовки та викладається на третьому курсі у другому семестрі та на четвертому курсі у першому семестрі. Передують вивченню «Дендрології» такі дисципліни як: "Ботаніка", "Основи фахової підготовки", «Основи композиції», «Ґрунтознавство міських екосистем». логічним продовженням дисципліни «дендрологія» є дисципліни «декоративні розсадники та насінництво», «Комп'ютерне проектування садово-паркових об'єктів», «Ландшафтна архітектура», «Топіарне мистецтво», тощо.

Вивчення навчальної дисципліни «Дендрологія» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до стандарту ВО та освітньо-професійної програми «Садово-паркового господарство» спеціальності 206 Садово-паркове господарство галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство (табл. 1).

Таблиця 1

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Дендрологія»

Шифр комп.	Компетентності	Шифр ПРН	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 7	Здатність проектувати, створювати та експлуатувати компоненти рослинних угруповань на об'єктах садово-паркового господарства.	ПРН 9	Проектувати та організовувати заходи із вирощування садивного матеріалу декоративних деревних рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника.
ЗК 10	Здатність проводити інвентаризацію зелених насаджень.	ПРН 5	Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування декоративних рослин та рослинних садово – паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста
ЗК 11	Здатність зберігати та охороняти біологічне різноманіття на об'єктах садово-паркового	ПРН 6	Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування декоративних рослин та рослинних садово – паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

**Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною
«Дендрологія»**

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
СК 1.7	- елементи композиції зелених насаджень; - типи і види насаджень різного використання та функціонального призначення	Словесний, наочний, пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; частково-пошуковий; дослідницький; дискусії, дебати, проблемного викладу, самонавчання через Moodle	усне опитування, письмове опитування тестування, участь у дискусії, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
СК 1.10	- теоретичні основи інвентаризації насаджень; - наукові засади обліку рослинності; - теоретичні засади ведення садово-паркового господарства; - стандарти та інструкції, правила і нормативи інвентаризації		
СК 1.11	- нормативно-правова база для створення та охорони біологічного різноманіття; - природоохоронне паркознавство		
2	Уміння/навички:		
СК 1.7	- аналізувати і використовувати для презентацій результати наукових досліджень, передового досвіду виробництва, умов рентабельної організації праці, ефективного менеджменту	Словесний, наочний, пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; частково-пошуковий; дослідницький; дискусії, дебати, проблемного викладу, самонавчання через Moodle	усне опитування, письмове опитування тестування, участь у дискусії, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
СК 1.10	- визначати таксаційні показники дерева та насадження в польових і камеральних умовах; - визначати стан об'єктів сучасними методами; - виконувати матеріально-грошову оцінювання об'єктів садово-паркового господарства		
СК 1.11	дотримання оптимальних умов проведення робіт зі збереження та охорони біологічного різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства, підвищення їх екологічного потенціалу		
3	Комунікація:		
СК 1.7	Донесення до фахівців і нефахівців новітньої інформації, прогресивних ідей, досягнень і рішень у галузі садово-пар	публічний виступ; Сократів діалог; Подумай – Розкажи другу – Поділись з усіма (Think, Pair,	усне опитування, письмове опитування тестування, участь у дискусії, підготовка та представлення
СК 1.10	Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з тримачами джерел інформації		

СК 1.11	Здатність до спільного вироблення стратегій вирішення проблем зі збереження та охорони біологічного різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства	Share); візія майбутнього (visioning and futuring), підготовка рефератів, презентацій;	презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
4	Відповідальність і автономія		
СК 1.7	Здатність до презентацій різнопланових досліджень, самостійного аналізу та оцінювання інформації	виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах,	Усне, письмове опитування тестування, участь у дискусії, підготовка
СК 1.10	Дотримуватися методики обліку рослинності та об'єктів садово-паркового господарства. Відповідати за поширення недостовірної інформації	консультації з викладачем; самонавчання, навчальних мультимедійних матеріалів, через модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище – Moodle	та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
СК 1.11	Удосконалювати знання, вміння та досвід організації господарства під керівництвом досвідчених фахівців та застосовувати їх у професійній діяльності. Відповідати за поширення недостовірної інформації		

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Дендрологія»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 6	Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста	виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, консультації з викладачем; самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище – Moodle	усне опитування, письмове опитування тестування, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

ПРН 9	Проектувати та організовувати заходи із вирощування садивного матеріалу декоративних деревних рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника	оцінка (або самооцінка) дій учасників; метод аналізу і діагностики ситуації (КЕЙС-МЕТОД) та метод мозкового штурму; публічний виступ; Сократів діалог; Подумай – Розкажи другу – Поділись з усіма (Think, Pair, Share); візія майбутнього (visioning and futuring), підготовка повідомлень, презентацій; виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, консультації з викладачем; самонавчання через модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище – Moodle	усне опитування, підготовка та представлення колективних презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
-------	---	--	--

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Поняття про дендрологію, систематичні одиниці, ареали виду, життєві форми, внутрішньовидову мінливість та особливості онтогенезу деревних рослин.

ЗМ 1. Загальні поняття про дендрологію. Анатомічні та морфологічні особливості деревних рослин.

Тема 1. Загальні поняття про дендрологію та декоративну дендрологію.

Предмет та поняття «Декоративна дендрологія». Основні етапи розвитку дендрології. Найвидатніші вчені, які внесли значний внесок у вивчення деревних рослин. Зв'язок декоративної дендрології з іншими дисциплінами, значення для розвитку садово-паркового господарства, її прикладне значення.

Topic 1. General concepts of dendrology and decorative dendrology.

The subject and concept of "Decorative dendrology." The main stages of development of dendrology. The most prominent scientists who made a significant contribution to the study of woody plants. The connection of decorative dendrology with other disciplines, the importance for the development of landscape gardening, its applied significance.

Тема 2. Життєві форми деревних рослин та особливості онтогенезу.

Характерні особливості дерев, кущів, напівкущів, ліан, стелюхів, подушок. Групи росту деревних рослин. Основні цикли онтогенезу деревних рослин.

Тема 3. Морфологія органів деревних рослин.

Морфологія пагонів. Морфологія стовбура. Морфологія бруньки. Морфологія листка. Морфологія квітки. Морфологія коріння.

ЗМ 2. Ареали видів та основні таксономічні категорії.

Тема 4. Основи вчення про вид та його ареал.

Поняття про вид, як сукупність популяцій. Діагностичні критерії виду. Поняття про ареал видів. Внутрішньовидова мінливість та її основні форми.

Тема 5. Основи систематики деревних рослин.

Загальні поняття про систематику. Історичні періоди розвитку систематики рослин. Методи систематики. Основні цикли онтогенезу деревних рослин.

Тема 6. Основні систематичні одиниці.

Завдання таксономії, класифікація таксономічних категорій. Будова генеративних та

вегетативних органів голонасінних.

Модуль 2. Природна зональність деревних рослин та екологічні фактори, які на них впливають. Декоративні якості деревних порід.

ЗМ 3. Класифікація екологічних факторів та їх вплив на дендрофлору.

Тема 7. Основи екології деревних рослин.

Основи екологічних знань. Класифікація екологічних факторів.

Тема 8. Абіотичні екологічні фактори.

Кліматичні екологічні фактори. Едафічні екологічні фактори. Геологічні екологічні фактори.

Тема 9. Біотичні та антропогенні екологічні фактори.

Біотичні екологічні фактори. Прямодіючі (прямі) антропогенні фактори. Непрямодіючі (опосередковані, непрямі) антропогенні фактори.

ЗМ 4. Фенологічні спостереження за деревними рослинами та їх декоративні якості.

Тема 10. Основи фенології деревних рослин.

Завдання фенології. Фенологічне прогнозування. Методи фенологічного прогнозування. Основи фенології деревних рослин.

Тема 11. Поняття про фітоценологію та біогеоценологію.

Біоценологія як наука. Поняття про фітоценоз. Структура фітоценозу.

Тема 12. Декоративні якості деревних порід.

Декоративні якості крони. Декоративні якості листя. Декоративні якості квіток. Декоративні якості плодів. Декоративні якості стовбурів. Оцінка декоративності деревних рослин

МОДУЛЬ 3. ОСНОВИ СИСТЕМАТИКИ ДЕРЕВНИХ РОСЛИН. ГОЛОНАСІННІ.

ЗМ 5. Дендрологічна характеристика основних представників класу насінних папоротей, саговникоподібних, бенетитоподібних, гінкгоподібних та родини гнетоподібних.

Тема 13. Загальна характеристика відділу Голонасінні. Клас саговникоподібні, гінкгоподібні, гнетоподібні.

Тема 14. Клас Хвойні. Порядок Соснові. Родина Соснові. Рід Ялиця, Ялина, Тсуга, Псевдотсуга, Модрина. Клас Хвойні. Порядок Соснові. Родина Соснові. Рід Сосна.

ЗМ 6. Дендрологічна характеристика основних представників видів родин Кипарисові, Таксодієві, Тисові.

Тема 15. Родина Кипарисові. Рід Кипарис, Кипарисовик, Туя, Туйовик, Ялівець.

Тема 16. Родина Таксодієві. Рід Секвоядендрон, Секвоя, Метасеквоя. Родина Таксодієві. Рід Криптомерія, Таксодій. Родина Тисові. Рід Тис.

МОДУЛЬ 4. СИСТЕМАТИКА ДЕРЕВНИХ РОСЛИН. ПОКРИТОНАСІННІ.

ЗМ 7. Дендрологічна характеристика представників Порядків Магнолієцвітих, Ілліцієцвітих, Лавроцвітих, Хвилівниковоцвітих, Жовтецевоцвітих, Багрянικοцвітих, Гамамелідових, Самшитоцвітих, Букоцвітих.

Тема 17. Загальна характеристика відділу Покритонасінні. Родина Магнолієві, Лимонникові, Лаврові, Хвилівникові.

Тема 18. Родина Жовтецеві, Барбарисові, Півонієві, Лардізабалові. Родина Багряникові, Гамамелідові, Платанові, Самшитові, Букові.

ЗМ 8. Дендрологічна характеристика представників Порядків Березоцвітих, Горіхоцвітих, Кропивоцвітих, Актинідієвоцвітих, Вересоцвітих, Часцвітих, Тамариксоцвітих, Вербоцвітих, Тимелієцвітих, Мальвоцвітих.

Тема 19. Родина Березові, Горіхові, В'язові, Шовковицеві (запрошений лектор, старший науковий співробітник, зав. відділом дендрології та інтродукції рослин Національного дендропарку «Софіївка» НАН України Музика Г.І.).

Тема 20. Родина Актинідієві, Вересові, Чаєві, Тамариксові.

Тема 21. Родина Вербові, Липові, Мальвові, Тимелеєві.

ЗМ 9. Дендрологічна характеристика представників Порядків Ломикаменовоцвітих, Розоцвітих, Бобовоцвітих, Рутоцвітих, Бруслиноцвітих, Крушиноцвітих, Маслиноцвітих,

Черкасоцвітих, Ранникоцвітих.**Тема 22.** Родина Агрусові, Розові, Бобові, Клокичкові.**Тема 23.** Родина Кленові, Гіркокаштанові Рутові, Симарубові.**Тема 24.** Родина Гортензіїв, Деренові, Араліїв, Жимолостеві, Калинові.**Тема 25.** Родина Бузинові, Маслинкові, Будлеєві, Ранникові, Бігنونієві.**4. Структура навчальної дисципліни**

Назви змістових модулів	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л	пр.	с.р.
1	2	3	4	5
Модуль 1. Поняття про дендрологію, систематичні одиниці, ареали виду, життєві форми, внутрішньовидову мінливість та особливості онтогенезу деревних рослин				
ЗМ.1. Загальні поняття про дендрологію. Анатомічні та морфологічні особливості деревних рослин				
Тема 1. General concepts of dendrology and decorative dendrology** (Загальні поняття про дендрологію та декоративну дендрологію).	8	2		6
Тема 2. Життєві форми деревних рослин та особливості онтогенезу.	10	2	2	6
Тема 3. Морфологія органів деревних рослин.	14	4	4	6
Разом за змістовим модулем 1	32	8	6	18
ЗМ.2. Ареали видів та основні таксономічні категорії.				
Тема 4. Основи вчення про вид та його ареал.	12	4	4	4
Тема 5. Основи систематики деревних рослин.	8	2	2	4
Тема 6. Основні систематичні одиниці.	8	2	2	4
Разом за змістовим модулем 2	28	8	8	12
Модуль 2. Природна зональність деревних рослин та екологічні фактори, які на них впливають. Декоративні якості деревних порід				
ЗМ.3. Класифікація екологічних факторів та їх вплив на дендрофлору				
Тема 7. Основи екології деревних рослин.	12	2	4	6
Тема 8. Абіотичні екологічні фактори.	10	2	2	6
Тема 9. Біотичні та антропогенні екологічні фактори.	12	2	4	6
Разом за змістовим модулем 3	34	6	10	18
ЗМ.4. Фенологічні спостереження за деревними рослинами та їх декоративні якості				
Тема 10. Основи фенології деревних рослин.	8	2	2	4
Тема 11. Поняття про фітоценологію та біогеоценологію.	8	2	2	4
Тема 12. Декоративні якості деревних порід.	10	2	4	4
Разом за змістовим модулем 4	26	6	8	12
УСЬОГО ГОДИН ЗА 1 СЕМЕСТР	120	28	32	60
Модуль 3. Основи систематики деревних рослин. Голонасінні.				
ЗМ. 5. Дендрологічна характеристика основних представників класу насінних папоротей, саговникоподібних, бенетитоподібних, гінкгоподібних та родини гнетоподібних				
Тема 13. Загальна характеристика відділу Голонасінні. Клас саговникоподібні.	8	2	2	4

Тема 14. Клас Хвойні. Порядок Соснові. Родина Соснові. Рід Ялиця, Ялина, Тсуга, Псевдотсуга, Модрина. Порядок Соснові. Родина Соснові. Рід Сосна. Підрід Pinus, Strobus.	10	2	2	6
Разом за змістовим модулем 5.	18	4	4	10
ЗМ 6. Дендрологічна характеристика основних представників видів родин Кипарисові, Таксодієві, Тисові.				
Тема 15. Родина Кипарисові. Рід Кипарис, Кипарисовик, Туя, Туйовик, Ялівець.	10	2	2	6
Тема 16. Родина Таксодієві. Рід Секвоядендрон, Секвоя, Метасеквоя. Рід Криптомерія, Таксодій. Родина Тисові. Рід Тис.	10	2	2	6
Разом за змістовим модулем 6	20	4	4	12
Модуль 4. Систематика деревних рослин. Покритонасінні				
ЗМ 7. Дендрологічна характеристика представників Порядків Магнолієцвітих, Ілліцієцвітих, Лавроцвітих, Хвилівниковоцвітих, Жовтецевоцвітих, Багрянικοцвітих, Евкоміцієцвітих, Гамамелідових, Самшитоцвітих, Букоцвітих.				
Тема 17. General characteristics of the Angiosperm department** (Загальна характеристика відділу Покритонасінні). Родина Магнолієві, Лимонникові, Лаврові, Хвилівникові.	10	2	2	6
Тема 18. Родина Жовтецеві, Барбарисові, Півонієві, Лардізабалові. Родина Багряникові, Гамамелідові, Платанові, Самшитові, Букові.	12	4	2	6
Разом за змістовним. модулем 7	22	6	4	12
ЗМ 8. Дендрологічна характеристика представників Порядків Березоцвітих, Горіхоцвітих, Кривоцвітих, Актинідієвоцвітих, Вересовцвітих, Часцевітих, Тамариксоцвітих, Вербоцвітих, Тимелієцвітих, Мальвоцвітих.				
Тема 19. Родина Березові, Горіхові, В'язові, Шовковицеві* (запрошений лектор з НДП «Софієвка», к.б.н., ст. н. співробітник Музика Г.І.)	10	2	4	4
Тема 20. Родина Актинідієві, Вересові, Часеві, Тамариксові.	10	2	4	4
Тема 21. Родина Вербові, Липові, Мальвові, Тимелеєві.	8	2	2	4
Разом за змістовним модулем 8	28	6	10	12
ЗМ 9. Дендрологічна характеристика представників Порядків Ломикаменовоцвітих, Розоцвітих, Миртоцвітих, Бобовоцвітих, Сапіноцвітих, Рутоцвітих, Бруслиноцвітих, Крушиноцвітих, Маслиноцвітих, Черкасоцвітих, Ранникоцвітих.				
Тема 22. Родина Агрусів, Розові, Бобові, Клокичкові.	10	2	4	4
Тема 23. Родина Кленові, Гірकोкаштанові Рутові, Синарбові.	8	2	2	4
Тема 24. Родина Гортензієві, Деренові, Аралієві, Жимолостеві, Калинові.	8	2	2	4
Тема 25. Родина Бузинові, Маслинові, Будлеєві, Ранникові, Бігнієві.	6	2	2	2
Разом за змістовним модулем 9	32	8	10	14
УСЬОГО ГОДИН ЗА 2 СЕМЕСТР	120	28	32	60
РАЗОМ ЗА 1,2 СЕМЕСТРИ	240	50	58	132

5. Теми семінарських занять

Таблиця 5

6. Теми практичних занять

Зміст заняття	Кількість годин
	денна
Тема 1. Життєві форми деревних рослин та їх декоративне значення	2
Тема 2. Розподіл деревних рослин за групами росту	2
Тема 3. Морфологія органів деревних рослин	2
Тема 4. Вивчення штучних та природних ареалів деревних порід України	4
Тема 5. Інтродукція деревних рослин та її значення	2
Тема 6. Вивчення особливостей онтогенезу деревних рослин.	4
Тема 7. Методи фенологічного прогнозування	2
Тема 8. Вивчення груп рослин по їх відношенню до світла, тепла, вологості, ґрунтових умов	4
Тема 9. Декоративні якості крон деревних рослин	2
Тема 10. Декоративні якості листків деревних рослин	2
Тема 11. Декоративні якості квіток та плодів деревних рослин	2
Тема 12. Декоративні якості стовбурів деревних рослин	2
Тема 13. Оцінка декоративності деревних рослин	2
Тема 14. Вивчення дендрологічної характеристики основних видів представників родин: Ефедрові, Гінгові, Соснові: Рід Ялиця, Тсуга, Псевдотсуга.	4
Тема 16. Вивчення дендрологічної характеристики основних видів представників родини Соснові: Рід Ялина, Модрина.	2
Тема 17. Вивчення дендрологічної характеристики основних видів родини Соснові: Рід Сосна.	2
Тема 18. Вивчення дендрологічної характеристики основних видів представників родини Таксодієві. Рід Секвоядендрон, Секвоя, Метасеквоя, Крпотомерія, Таксодій. Родина Кипарисові. Рід Кипарис, Кипарисовик.	4
Тема 19. Вивчення дендрологічної характеристики основних видів представників родини Кипарисові: Рід Туя, Ялівець. Тисові. Рід Тис.	2
Тема 20. Вивчення дендрологічної характеристики основних видів представників родин Магнолієві, Лимонникові, Лаврові, Хвилівникові, Жовтецеві,	2
Тема 21. Вивчення дендрологічної характеристики основних видів родини Барбарисові, Багрянникові.	2
Тема 22. Вивчення дендрологічної характеристики основних видів представників родин Гамамелідові, Платанові, Самшитові.	2
Тема 23. Вивчення дендрологічної характеристики основних видів представників родини Букові.	2
Тема 24. Вивчення дендрологічної характеристики основних видів представників родини Березові.	2
Тема 25. Вивчення дендрологічної характеристики основних видів представників родин Горіхові, Актинідієві, Вересові, Чаєві, Тамариксові.	4

Таблиця 6

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1	Внесок у розвиток дендрології Українських вчених.	4
2	Анатомо-морфологічні та біологічні відмінності деревних рослин від трав'янистих.	6
3	Морфологія органів деревних рослин.	4
4	Вегетативні і генеративні пагони деревних рослин. Анатомічна будова листка і стебла..	6
5	Інтродукція деревних рослин та її значення.	6
6	Вивчення штучних та природних ареалів основних покритонасінних деревних порід України.	6
7	Зв'язок екологічної амплітуди виду з його ареалом.	4
8	Орографічні екологічні фактори та їх вплив на деревні рослини.	4
9	Вивчення груп рослин по їх відношенню до світла, тепла, вологи, ґрунтових умов.	4
10	Екологічна амплітуда виду з його ареалом	4
11	Значення декоративних насаджень для населених пунктів.	4
12	Штучні та природні ареали основних покритонасінних деревних порід України.	4
13	Фенопрогностичні календарі. .	4
14	Дендрологічна характеристика основних видів представників родин: Ефедрові, Гінгові, Соснові: Рід Ялиця, Тсуга, Псевдотсуга.	4
15	Дендрологічна характеристика основних видів представників родини Соснові: Рід Ялина, Модрина.	4
16	Дендрологічна характеристика основних видів родини Соснові: Рід Сосна.	4
17	Дендрологічна характеристика основних видів представників родини Таксодієві. Рід Секвоядендрон, Секвоя, Метасеквоя, Криптомерія, Таксодій. Родина Кипарисові. Рід Кипарис, Кипарисовик.	4
18	Дендрологічна характеристика основних видів представників родини Кипарисові: Рід Туя, Ялівець. Тисові. Рід Тис.	4
19	Дендрологічна характеристика основних видів представників родин Магнолієві, Лимонникові, Лаврові, Хвилівникові, Жовтецеві,	4
20	Дендрологічна характеристика основних видів родини Барбарисові, Багрянникові.	4
21	Дендрологічна характеристика основних видів представників родин Гамамелідові, Платанові, Самшитові.	4
22	. Дендрологічна характеристика основних видів	4

	представників родини Букові.	
23	Дендрологічна характеристика основних видів представників родини Березові.	2
24	Дендрологічна характеристика основних видів представників родин Горіхові, Актинідієві, Вересові, Чаєві, Тамариксові..	4
25	Дендрологічна характеристика основних видів представників родини Вербові.	2
26	Дендрологічна характеристика основних видів представників родин Липові, Мальвові, В'язові.	4
27	Дендрологічна характеристика основних видів представників родин Агрусів, Бобові, Розові.	4
28	Дендрологічна характеристика основних видів представників родин Гортензії, Деренові.	4
29	Дендрологічна характеристика основних видів представників родин Аралії, Жимолостеві, Калинові.	4
Разом		120

8. Теми лабораторних занять

9. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

10. Методи навчання

Методи навчання передбачають лекції з використанням презентацій, практичні заняття з використанням атласів, гербаріїв; визначення місцевих та інтродукованих видів та форм деревних рослин; проведення дендрологічної інвентаризації насаджень деревних рослин на території університету та дендрологічного парку «Софіївка».

Під час використання практичних методів навчання застосовуються такі прийоми: постановка завдання, планування його використання, оперативного стимулювання, регулювання і контролю, аналізу підсумків практичної роботи, виявлення причин недоліків, корегування навчання для повного досягнення мети. Студенти впродовж вивчення дисципліни мають можливість використовувати систему дистанційного навчання Moodle.

11. Методи контролю

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) і підсумковий контроль.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань і вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання аналітично-розрахункових робіт, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття; результати експрес-контролю тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів.

Повторне виконання модульних контрольних робіт на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу

декана факультету до початку підсумкового контролю (екзамену).

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього практичного заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. У такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів і підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних студентом на підсумковому контролі. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі модульні контролі, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною робочою програмою навчальної дисципліни. Форма проведення контролю є комбінованою (передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на один комплект тестових завдань). Зміст і структура контрольних завдань, екзаменаційних білетів і критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку «FX», то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Студент, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, перездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролі і скласти підсумковий контроль. Рейтинговий показник студента з навчальної дисципліни при цьому визначається за результатами повторного складання підсумкового контролю і не впливає на загальний рейтинг студента.

Методи контролю: виконання практичних робіт, усне опитування щодо визначення деревних видів, індивідуальне завдання (у вигляді презентації), підсумкове тестування.

12 Розподіл балів, які отримують студенти

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо).

Навчальна дисципліна передбачає проведення заліку у третьому навчальному семестрі та екзамену у четвертому семестрі. Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) студент може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) студент може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів. Нижче описано критерії та шкала оцінювання знань і умінь студентів, розподіл балів, що присвоюються студентами за різні види робіт.

Шкала оцінювання навчальної діяльності студентів

Таблиця 8

**Розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні
навчальної дисципліни «Дендрологія» (залік, 1 семестр)**

Поточний контроль																	Загальна сума балів
	Модуль 1								Модуль 2								
Кількість балів за модуль	30								40								100
Змістові модулі	ЗМ1				ЗМ2				ЗМ3				ЗМ4				
Кількість балів за теми	T1	T2	T3	МК 1	T4	T5	T6	МК2	T7	T8	T9	МК3	T10	T11	T12	МК 4	
	2	3	5	10	2	3	5	10	5	5	5	15	5	5	5	15	

Таблиця 9

**Розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні
навчальної дисципліни «Дендрологія» (екзамен, 2 семестр)**

Поточний контроль																		Самостійна робота	Підсумковий контроль	Загальна сума балів	
Модуль 3						Модуль 4															
Кількість балів за модуль	ЗМ 5 (10 алів)			ЗМ 6 (10 балів)			ЗМ 7 (10 балів)			ЗМ 8 (15 балів)				ЗМ 9 (20 балів)							
Кількість балів за теми	Т 13	Т 14	МК 3	Т 15	Т 16	МК4	Т 17	Т 18	МК 5	Т 19	Т 20	Т 21	МК 6	Т 22	Т 23	Т 24	Т 25	МК 7	5	30	100
	2	3	5	2	3	5	2	3	5	3	5	2	5	2	3	5	5	5			

Шкала оцінювання навчальної діяльності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, РГР, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Конспекти лекцій, методичні розробки до проведення практичних занять, навчальні посібники, ілюстративні матеріали, гербарні зразки.

1. Вітенко В.А., Іващенко І.Є., Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Дендрологія» (для студентів денної форми навчання за спеціальністю 205 – Лісове господарство). Умань, 2025. 29 с.
- 2.

14. Рекомендована література

Базова

1. Заячук В.Я. Дендрологія. Голонасінні: Навчальний посібник. Львів : ТзОВ «Фірма Камула». 2005. 176с.
2. Заячук В.Я. Дендрологія. Покритонасінні: Навчальний посібник. Львів : ТзОВ «Фірма Камула». 2004. 408с.
3. Заячук В.Я. Дендрологія. Львів: Сполом, 2014. С. 676.
4. Кохно М.А., Гордієнко В.І., Захаренко Г.С. та ін.; за ред. М.А. Кохна, С.І. Кузнецова Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева й кущі. Голонасінні: Довідник : НАН України, Нац. бот. сад ім. М.М. Гришка. Київ : Вища школа. 2001. 207 с., іл.
5. Кохно М.А., Пархоменко Л.І., Зарубенко А.У. та ін. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина І. Довідник. Київ : Фітосоціоцентр. 2002. 448 с., іл.
6. Кохно М.А., Трофименко Н.М., Пархоменко Л.І. та ін. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина ІІ. Довідник Київ : Фітосоціоцентр. 2005. 716 с.
7. Калініченко О.А. Декоративна дендрологія. Навчальний посібник. Київ : Вища школа. 2003. 199 с.

Допоміжна

1. Біологічний словник. 2-е вид. Київ : Головна редакція УРЕ. 1986. 680 с.
2. Галактіонов І.І. Декоративні рослини природної флори України. Довідник. Київ : Вища школа. 1977. 325 с.
3. Григора І.М., Шабарова С.І., Алейніков І.М. Ботаніка. Навчальний посібник. Київ : Фітосоціоцентр. 2000. 196 с.
4. Заячук В.Я. Дендрологія: Підручник. Львів : Апріорі. 2008. 656с.

5. Івченко С.І. Цікава дендрологія. Київ : Молодь.1964. 142 с.
6. Кохно М.А., Кузнецов С.І. Методичні рекомендації щодо добору дерев та кущів для інтродукції в Україні. Київ : Фітосоціоцентр, 2005. 48с.
7. Лаптев О.О. Інтродукція та акліматизація рослин з основами озеленення. Київ : Фітосоціоцентр. 2001. 128с.
8. Липа О.Л. Дендрологія з основами акліматизації. Київ : Вища школа. 1977. 224 с.
9. Нечитайло В.А., Кучерява Л.Ф. Ботаніка. Вищі рослини. Київ : Фітосоціоцентр. 2001. 432 с.
10. Червона книга України. Рослинний світ. За ред. Я.П. Дідуха. Київ : Глобалконсалтинг. 2009. 900 с.
11. Шовган А.Д. Дендрологія. Навчальний посібник. Львів : УкрДЛТУ. 2001. 152 с.
12. Bugala W. Drzewa i krzewy. Warszawa : Panstwowe Wydawnictwo Rolnicze i Lesne. 2000. 614 s.
13. Gordon A. Seed Manual for Forest Trees. London : HMSO FC. 1992. 132 p.
14. Mitchell A., Jobling G. Decorative trees for country, town and garden. London : HMSO FC. 1984. 146.
15. Mitchell A. Trees of Britain and Northern Europe. London : HCP. 1994. 420 p.
16. Rehder A. Manual of cultivated trees and shrubs. Hardy in North America. New York : Macmillan Company. 1949. 996 p.
17. Seneta W., Dolatowski J. Dendrologia. Warszawa : PWN SA. 2003. 559 s.

Інформаційні ресурси

1. Вікіпедія [Електронний ресурс] – URL: <https://uk.m.wikipedia.org/wiki/>
2. Free and open access to biodiversity data [Електронний ресурс] – URL: <https://www.gbif.org/>
3. The International Plant Names Index [Електронний ресурс]. – URL: Режим доступу: <https://www.ipni.org/>
4. The Plant Database [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.conifers.org/>
5. The Plant List [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.theplantlist.org>
6. Wikimedia Commons [Електронний ресурс]. – URL: <http://commons.wikimedia.org/>

15. Перезарахування та визнання результатів навчання

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Основи наукових досліджень» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x>) та Положення про академічну мобільність (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/FVKB>).

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

16. Політика академічної доброчесності

У процесі навчання з дисципліни «Дендрологія», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету. При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними працями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діяннях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного

цитування і академічного письма.

17. Зміни в робочій програмі на 2025-2026 навчальний рік

Проведено об'єднання робочих програм двох навчальних дисциплін «Дендрологія» та «Декоративна дендрологія». Уточнено розподіл балів, що може отримати студент під час виконання практичних робіт.